

**REDACTIUNEA,**  
Administrațiunea și Tipografia  
Brașov, piața mare nr. 30.  
Scrisori nefrancate nu se  
primesc.  
Manuscrise nu se retrimit.  
**INSERATE**  
se primesc la Administrațiunea în  
Brașov și la următoarele  
**BIROURI de ANUNȚURI:**  
In Viena: la M. Dukas Nachf.,  
Nux. Angenfeld & Emeric Les-  
ner., Heinrich Schalek, A. Op-  
pelik Nachf., Anton Oppelik.  
In Budapesta la A. V. Gold-  
berger, Ekstein Bernat, Iuliu  
Leopold (VII. Erzszéket-közt).  
**PREȚUL INSERȚIUNILOR:** o se-  
rie garand pe o săptămână 10  
bani pentru o publicare. Pu-  
blicitări mai dese după tarifară  
și învoială. — RECLAMR pe  
pagina 3-a o seriă 30 bani

# GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVII.

„GAZETA“ iese în de-care zi.  
Abonamente pentru Austro-Ungarie  
Pe un an 24 cor., pe șase luni  
12 cor., pe trei luni 6 cor.  
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.  
Se primumără la toate ofi-  
ciile poștale din țară și din  
afară și la d-nii colectori.  
Abonamentul pentru Brașov  
Administrațiunea, Piața mare,  
Târgul Inului Nr. 30. etagiu  
I.: Pe un an 30 cor., pe șase  
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.  
Cu d-nul în casă: Pe un an  
24 cor., pe șase luni 12 cor.,  
pe trei luni 6 cor. — Un esem-  
plar 10 bani. — Atât abona-  
mentele cât și inserțiunile  
sunt a se plăti înainte.

Nr. 166.

Brașov, Joi 29 Iulie (11 August).

1904.

## Inchiderea sesiunii dietale.

În decursul săptămânei acesteia dieta ungară își va încheia sesiunea de față și va fi amânată apoi prin rescript regesc până la toamnă.

Lucrarea ce a terminat-o camera Sâmbătă, adică votarea bugetului pe anul curent 1904, trebuia să se facă încă la finitul anului trecut. Dér de când faimosa obstrucțiune contra proiectelor militare și pentru limba de comandă maghiară și-a scos cornele, în Octomvrie 1902, nu s'a mai putut desbata și rezolva în regulă legea financiară până acum, când s'a votat bugetul cel puțin cu cinci luni înainte de încheierea anului. Scim, că până acuma bugetul a fost rezolvat tot numai prin mijlocul indemnitații. Așa de exemplu pe 1903 bugetul fû votat în iugă numai în primăvara anului acestuia, prin care fapt a încetat starea de *ex lex*.

Fasele, prin cari a trecut actuala cameră, ne reamintesc campania obstructionistă cu toate manifestările ei nesăbuite.

Acosta campanie e caracteristică prin faptul, că a fost îndreptată de-odată și deopotrivă în contra Austriei, a instituțiilor comune și contra naționalităților din propria țară. Intoleranță și dușmăniă fû motorul ei principal. De aici vine, că sub durată ei s'au putut cloci noiele planuri de totală subjugare a instrucțiunii populare române și a aceleia a celorlalte naționalități.

În Decemvrie anul trecut s'a încheiat fatalul compromis între opozițiunea koșutistă și guvernul Tisza, care după un timp ôre-care a făcut posibilă încetarea stării de *ex lex* și votarea bugetelor pe 1903 și 1904. Între punctele de căpetenie ale acestui compromis era și acela privitor la maghiarisarea cu forța a școlilor naționalităților. Ceea ce nu s'a putut câștiga prin obstrucțiune cu privire la naționalizarea armatei comune, avea să fie compensat prin campania de esterminare pornită contra școlilor noastre de cătră regimul Tisza-Berzeviczy.

Au cređut atât Fr. Kossuth cât și contele Tisza, că, punând astfel la mezat pielea naționalităților, vor câștiga o nouă garanță pentru viitorul și decisiunile victoriei ale ideilor lor utopice despre un stat național maghiar unitar. Mai departe au fost convinși amândoi, că, declarând război școlilor nemaghiare, își vor mai cârpi popularitatea mult sdruncinată înaintea masselor maghiare, îmbătate și ațitate de veninul șovinismului violent.

Un punct al compromisului, despre care vorbim a mai fost și acela relativ la reforma legii electorale, pe baza principiului de a se lărgi cât mai mult dreptul electoral, de care se bucură ađi în Ungaria numai o fracțiune minimă din totalitatea locuitorilor țării, ér în Transilvania aproape numai rămășițele claselor privilegiate din evul mediu. O cestiune, acosta, ce are o istorie

cu totul particulară în statul nostru poliglot, unde stăpânesce un despotism și o intoleranță de rassă ne mai pomenite în totă Europa.

Ne-am dedat să ađim la orice ocaziuni deosebite accentuându-se necesitatea unei reforme electorale în dieta ungară. Ne-am dedat însă totodată a nu vedé în sulevarea acestei cestiuni, decât numai veleitatea conducătorilor de partid maghiari de a face ca lumea cultă din afară să-i credă liberali și ómeni ai progresului, de unde în realitate ei nu sunt, decât cei mai retrograđi contrari ai adevăratei libertăți și ai adevăratului liberalism. Totă organizațiunea statului ei au întemeiat-o numai și numai pe exclusiva domnire a rasei maghiare. În asemenea împrejurări firesce că de un drept electoral general al cetățenilor statului fără deosebire, nici că pôte și va puté fi vorba pân' ce va dăinui sistemul actual de guvernare.

Reforma electorală însemnază deci în starea actuală a lucrurilor, cum se facă și se drégă cei de la putere, ca dând dreptul electoral la mai mulți să întărescă încă și mai mult pozițiunea dominantă și privilegiată, ce-o ocupă ađi în stat elementul dela putere.

Eată de ce guvernul n'a făcut până acuma nici un pas serios pentru realizarea acestei reforme, pe când de altă parte s'a grăbit așa de mult a pregăti proiectul de reformă școlară, prin care țintesce nu de a da, ci de a lua dela naționalități drepturi fundamentale, ce li-au fost garantate prin legile aduse la 1868.

Așa se pôte esplica, că, pe când planul de reformă electorală a căđut deocamdată în baltă, ministrul Berzeviczy a dat de scire, că deja la toamnă are de gând a presenta camerei proiectul său de lege, prin care tinde a restringe, ba o zădărnici cu totul dreptul la cultura națională a naționalităților.

Sub acest semn belicos se închide sesiunea actuală a dietei.

## Rutenii din Ungaria.

Organul național rutén din Viena se ocupă în numărul său mai nou cu situațiunea Rutenilor din Ungaria.

Autorul articolului Vladimir Kusnir descrie în colorii posomorite sôrtea politică, ce i-s'a creat acestui popor, care — dice — este exploatat în folosul altei rase. Rutenii au rămas și ađi un popor inconștient de simplii țerani, al cărui unic asil, biserica de rit grecesc, încă a devenit o pepinieră a intereselor maghiare.

Autorul se înspăimântă de succesele ce le-a avut printre Ruteni maghiarisarea în timp de două decenii. Pe când la 1880 abia 10½% dintre Ruteni erau declarați ca Maghiari, pe atunci la 1900 procentul Rutenilor maghiari era de 11½. Deși numărul Rutenilor greco-catolici e îndoit mai mare, decât numărul așa dișilor Maghiari greco-catolici, totuși în conducerea bisericească limba maghiară este limba oficiósă, ér în seminariile teologice și în preparandii limba de predare e cea maghiară.

S'a încercat și aceea — continuă autorul — ca biserica greco-catolică să fie cu totul transformată în instituțiune curat maghiară. Spre scopul acesta au fost traduse pe unguresce liturghia slavă — din norocire însă papa de la Roma a oprit-o.

Fată cu aceste aparițiuni — dice mai departe autorul — s'a ivit cestiunea, ce atitudine să ia Rutenii din Galiția în afacerea Rutenilor din Ungaria? Până acum nu s'a făcut nimic. A fost însă în Lemberg o *comisiune din Ungaria*, care a desvilit lucruri teribile asupra situațiilor fraților din Ungaria. Rutenii galițieni au fost adeseori învinuiți, că au aruncat victimă pe frații lor din Ungaria. Totuși din când în când mai străbate câte o voce de peste Carpați, care uneori dă speranță, că se va încerca salvarea de la morțea națională a fraților, cari au pornit spre perire.

Este interesant comentarul ce-l face „Bud. Hirlep“ la constatările organului rutén. Fôia acosta archișovinistă dice, că țărani ruteni decăduți nu pot fi considerați ca națiune, cum nu sunt considerați „Valahii“, Sêrbii, Croații și Sașii, căci în Ungaria numai o națiune există: *națiunea maghiară*, din care fac parte toți cetățenii țării, și afară de acosta națiune, alta nu are loc aici (!)

## Români, îngrijiți bine de păduri!

(Exploatarea și importanța pădurilor).

V.

Cifrele și datele oficióse citate, își au și ele graiul și rostul lor. Abstrucțiune făcând de devastarea pădurilor Săcelelor, a căror locuitori ciangăi s'au năpustit cu o adevărată furie asupra pădurilor căpătate de la comuna Brașov, pe când Românii mocani, deja cei mai mulți au trecut peste graniță, s'au făcut arendași și moșieri în Dobrogea și Ialomita și nu au avut motiv să se mai intereseze de starea și sôrtea pădurilor Săcelelor, — vom remarca numai faptul, că nu înțelegem, ce interes mare a fost la mijloc, ca comuna românească Boița să pună dintr'odată atâta mare cătime de pădure în tăiere, aproape o jumătate milion de metri cubici (479,031 m<sup>3</sup>), fapt ce e imposibil să fie compatibil cu o bună chivernisire a pădurii și amenagiare a ei. Satele săsesce și cele bogate în păduri bétrâne: Rêșnovul, Christianul, Codlea, Cincul-mare și Apoldul, le vedem mult mai cumpătate la tăiere, dér mai spornice în regenerări și amenagiări de păduri. De la Bran și până peste riul Sebeșului cu codri vasti seculari, aproape toți în stăpânirea comunelor românești, nici o pădure nu e pusă în exploatare, afară de cele de la Șinca, Tălmăcel și Boița.

În privința prețurilor obținute: Rêșnovului metrul cubic de fag i-se plătesce cu 1 cor. 73 bani și 3,56 cor., Satulung cu 0,82 cor., Boița vinde ¾ molid și ¼ fag și capătă pe metrul cubic 0,66 cor., Tălmăcelul vinde ⅞ molid și ⅛ fag și capătă de metrul cubic 1 cor. 20

bani. Lemnul de brad se plătesce grosso modo cu 3—4 corone. Ear cel de stejar cu 3, 4, 5 până la 8 corone metrul cubic în pădure, ér comuna Șinca-vechiă a vândut metrul cubic de lemn de brad cu 30 bani. Cam tot așa de scump cum au dat moșnenii din Argeș și Gorj pădurile lor, situate în creerul munților — deși la Șinca pe valea Strimbei dificultățile de adus pe ulucă (scoocul) cu apă, sunt mult mai mici. Vedem din raportul camerei de comerț, că antreprenorul a investit pe Strimba un capital de 30,000 corone — în facerea drumului scoocului pe care o puteau face și sătenii singuri, și ferestraie mai sistematice decât ale locuitorilor. Jugêrul de pădure de stejar s'a vândut cu cor. 83-97, ér în alt cas de stejar și fag cu cor. 209-98.

La ciangăi crema pădurilor seculare o iau advocații jidanii din Budapesta, ér crema și folosul pădurilor vaste românești o iau tot antreprenorii străini, fiind-că Românii cu carte și fără carte nu s'au învrednicit și nu și-au perdut timpul cu așa ceva. Alergarea după advocatură nu li-a lăsat timpul să mai caute și la păduri și codri străvechi. Unde ei pun pădurile în exploatare și tăiere, le vând pe prețuri derisorii și bagatele. Și la cele mai multe sate, aproape că nu există dificultăți de scos și transportat, afară de ulucă și de curățirea unor pârăe și gârle de pietri, holovani și ciôte, puse în curmezișul, — și din vârful munților ar puté să vină lemnele siugure până în sat, ori la ferestrul de la pólele muntelui, unde se taie, și ferestraele românești să lucreze necontentit ziua și nóptea, când apa nu este înghețată. Dér cine și bate capul cu atari lucrări fôrte productive pentru bănci, ca și pentru brațele disponibile?

Antreprenorii și exploataorii străini ai pădurilor noastre, de la Viena și Budapesta, trimit lemnăria noastră, în lipsa unei căi ieftine pe apă, cum ar fi Oltul și Mureșul bunăoară, cu trenul la Galați în România, care tinde a deveni emporiul și centrul comerțului de lemnărie al României, Transilvaniei și Bucovinei. În anul trecut s'a espedat peste Galați peste 40,000 vagoane de chereștea și lemnărie brută. Din aceste (după d-l D. I. Gheorghiu) au intrat în România din Bucovina prin punctul vamal Dorna 5020 plute pentru transportare cu aproximativ 100,400 m<sup>3</sup>, apoi mai bine de 100,000 m<sup>3</sup> lemnărie brută pe la ferestraele din țară, din care să se esporteze circa 80% lemnărie fasonată; prin vama de la Prisacani 4375 plute cu câte cel puțin 20 m<sup>3</sup>, dau 87,500 m<sup>3</sup>, apoi pe calea ferată prin vama de la Burdujeni 43,363 m<sup>3</sup>, ér din Transilvania prin vama de la Predeal via Galați 132,398 m<sup>3</sup>; prin punctul Palanca din Secuime 42000 m<sup>3</sup>; său din Transilvania numai prin 2 puncte circa 174398 m<sup>3</sup>, afară de cea intrată pe valea Oltului pe la Căneni.

Noi nu împărtășim câtuși de puțin ideea d-sale, că lemnul din Transilvania și Bucovina ar fi prețios țerei și comerțului cu lemne al României. Lemnul ca și multe alte mărfuri se trage acolo, unde este căutarea mai mare și poate fi transportul mai ieftin. Protestul d-sale, de a admite lemnăria străină ca să facă concurență celei indigene în propria-i țară ca și pe piețele străine, mi-se pare întocmai ca și protestul pescarului, care vede venind la virja sa, în loc de *ringhițe* și *costari*, și *cleni* și *mrene*, și pe acele nu ar voi să le lase să intre, virja sa fiind prea strîmtă și mică. Prin intrarea clenelor și mrenelor de sigur că gura virjei se va lărgi. Prin concentrarea și adunarea de cât mai multă lemnărie la Galați, se va ridica și comerțul și portul Galați; toate statele fac sacrificii, mari ca să atragă comerțul internațional la ele. — De aceea erau Galațul și Brăila *porturi franceze* pentru tot felul de mărfuri, până bine decurând. Apoi lemnăria fină și de calitate superioară din Transilvania și Bucovina ajută să se fătuască și să se vîndă mai cu preț și să aibă mai multă căutare lemnele de mai puțină valoare ale României, amestecându-le cu ele.

Brașov, 28 Iulie v.

Englesii în Lhasa. În momentele aceste, când se așteptă că de cîs scrii de pe câmpul de război din extremul orient, cari pot să fie de o importanță decisivă pentru influința Rusiei în Asia de est, firul telegrafic ne aduce o scriere despre un eveniment, care nu este de mai puțină însemnătate pentru *referințele politice și comerciale din Asia ostică*. „Expedițiunea engleză din Tibet — așa anunță o telegramă a biroului „Reuter“ din Simla — a ajuns în pace și fără lupte în 3 l. c. în Lhasa“, capitala Tibetului și reședința lui Dalai Lama.

Espedițiunea engleză în Tibet s'a făcut cu scop de a explora ținutul puțin cunoscut al Tibetului, — acesta o accentuau cel puțin cercurile oficiale engleze, când s'a pus la cale această expedițiune. Scopul principal al politicii engleze a fost însă fără îndoială, a deschide *Tibetului comerțului englez* și pentru a pute realiza acest mare postulat al politicii coloniale engleze, trebuia mai întâi să ajungă Tibetul sub suveranitatea Angliei. Că acesta este intențiunea guvernului englez, reese clar din vorbirea lui Mr. Balfour, rostită în luna Aprilie a. c. în parlamentul englez, în care numitul bărbat de stat englez a dîs și următoarele cuvinte semnificative: „Ar fi o nenorocire serioasă pentru

guvernul indie și un pericol pentru granița noastră nordică acolo, decă Tibetul ar ajunge sub *altă influință europeană*, decă a noastră.“ Această aluziune se referă fără îndoială la Rusia, ceea-ce reiese și din cartea albastră tibetană, în care se dice: „că noi (Englesii) avem în Tibet interese mai mari, decă Rusia. În cas, că Rusia ar încerca să desfășure aici (în Tibet) o activitate, ne-am vedea necesități, a-i răspunde cu o activitate, care n'ar fi numai egală celei rusești, ci i-ar fi superioară.“ Rusia fiind angajată în războiul cu Japonia nu se poate de ocamdată afirma în Tibet. În schimb Anglia are mână liberă.

Făcînd abstracție de la marile interese comerciale urmărite de această expedițiune, ea este fără îndoială de o importanță mare și pentru știință. Lhasa posedă însemnate comori sanscrite și alte documente străvechi, cari sunt menite a deschide științelor o nouă perspectivă.

## Războiul ruso-japonez.

De câte-va zile se vorbește éráși foarte mult despre *Port-Arthur*. Scim, că generalul *Stössel*, comandantul fortăreței, a fost trimis Țarului o telegramă în care vestia, că toate atacurile japoneze din ultimele zile ale lunii Iulie au fost respinse, cauzînd pierderi foarte mari Japoniesilor. Intr'o telegramă mai nouă, ce vine din Londra se spune însă, că atacurile Japoniesilor au fost numai simulate. Cronica faimelor necontrolate s'au mai înmulțit și printr'o scriere — iscodită de sigur de fantasia înfierbîntată a cutărui Chines, ori Englez — în care se spune, că generalul *Stössel* s'ar fi sinucis, că garnisóna din Port-Arthur e gata a capitula și că ea nici nu mai răspunde la atacurile inimicului. Cum-că scrierea acesta este o așa numită „*rață diaristică*“ reiese dintr'o telegramă, în care pe basă de informațiuni cel puțin verosimile se constată, că Japoniesii stau încă în afară de cercul forturilor interne ale Port-Arthurului și că de ocamdată nici că se poate vorbi despre capitularea Rușilor.

Asupra *situațiunei în Mancuria* nu s'a anunțat erî și ađi ceva mai deosebit și vrednic de înregistrat. Generalul *Sacharow* a trimis statului major general, o telegramă cu data de 7 August, în care se spune, că până la orele 12 din aceea zi pe teritoriul operațiunilor din Mancuria n'a urmat *nică o schimbare*.

Scirea, că între Hayciöng și Liaoyang s'ar fi început deja lupta decisivă, nu se confirmă încă oficial din nici o parte. Se dice însă, că conform unui consiliu de război ținut la Liaoyang și la care a participat și Alexiew, s'a hotărît apărarea pozițiunilor de către *miadă-đi* și *rășărit* contra Japoniesilor. În urma acesta toți atașaii militari și corespondenții ar fi

plecat spre pozițiunile amintite, a căror evacuare se decisese mai înainte, dér s'a contramandat acum în urmă. După „Daily Mail“ din Londra, Rușii ridică éráși șanțuri de apărare la Yunșuling și-și întăresc pozițiunile prin retrășamente în regiunea Ampingului.

O telegramă, ce o primesce din *Tokio* agenția engleză „Reuter“ spune, că Japoniesii admiră *succesul generalíssimului Kuropatkin*, care și-a sciut concentra trupele în jur de Liaoyang, *fără de a fi fost amenințat de o crasă*. *Kuropatkin a salvat legătura între trupele sale*, deși în schimb a pierdut prețioase proviziuni în decursul operațiunilor de retrăgere. Lupta decisivă, se crede la Tokio, va urma *probabil* la Liaoyang.

„Daily Chronicle“ surprinde pe cetitorii săi cu scirea, că Rușii s'au ciocnit la *Tien-Sui-Tien* cu aripa dréptă a Japoniesilor. Resultatul luptei a fost, că după pierderi enorme, Rușii s'au retras până la Neulin. Japoniesii au ocupat strîmtorile prin cari s'au retras Rușii, cu care ocaziune s'a vîrsat mult sânge. Rușii au ocupat apoi pozițiuni întărite cu șanțuri.

Generalul *Kuropatkin* a adresat generalului *Stössel* o telegramă, în care încuragiază garnisóna din Port-Arthur, încredințându-o, că încă în decursul acestei luni are să mérgă în ajutorul ei.

## De-ale Aromânilor.

În urma nefericitei drame de la cafenea „Macedonia“ din Bucuresci, cestiunea Aromânilor din imperiul otoman a ajuns din nou obiectul unei agitate discuțiuni în presa română de dincolo. Pe lângă voci apologetice, cari au luat în apărare pe Nuși Tulliu, răsbunătorul martirului Ilie Papahagi, s'au găsit și voci de presă, cari punîndu-se pe un punct de vedere deplasat de puritan, au timbrat poporul aromânesc ca un element turbulent, imputându-i, că în lupta pentru redeschiderea națională se servese de mijloce puțin recomandabile.

În urma acestor atacuri nemeritate, membrii coloniei macedoromâne din Constanța au publicat o broșură apologetică, în care se dovedesce cu prisosință, că poporul aromânesc are cu totul altă educație și că tocmai în urma acestei educații, nici când nu s'a gândit să-și cucerescă sfințele sale drepturi cu arme drastice, cum e revolverul și pumnalul.

Broșura în cestiune este intitulată „Drama de la cafenea Macedonia, 14 Iulie 1904“ și după introducerea trece la cauzele cari au determinat drama din ziua de 14 Iulie, făcînd un mic istoric asupra luptei purtate de tinerii macedoromâni în țară și vorbind despre campania desinteresată ce a dus'o Nuși Tulliu în contra Grecilor.

Am amintit și noi la timpul său despre eforturile desperate ale agențiilor greci, cari au împedecat cu forța înmormîntarea lui Hristu Dumata în cimiterul românesc. „Românul dela Pind“ aduce acum vestea despre o nouă încercare de felul acesta făcută săptămîna trecută de agenții grecismului. Murind sora lui Cohen Adam, acesta a însciințat comunitatea română, că dorește să o înmormînteze la cimiterul român și cu un preot român. Aflînd despre această arhierul grec Ioachim a protestat la guvernator și apoi la agenții civili europeni, că i-se calcă prerogativele. Cu toate protestările înmormîntarea s'a făcut în liniște la cimiterul românesc de către preoții Cosma din Moscopole și Hristu Leon din Gopeși.

Tot „Românul dela Pind“ relatează un cas caracteristic de intoleranță și fanatism ridicol al Grecilor, cari au puterea bisericească în mâinile lor. În zilele trecute a încetat din viață fata notabilului român Nastu din orașul Vedes. Imediat a fost însciințat preotul grec din localitate. Care nu fî mirarea Românului, când preotul fi trimise răspuns, că nu poate să-i îngrope copila, decă numai decă va da o declarație în scris, în care se constată, că este grec de origine și că recunoșce patriarhia. Urmarea a fost, că Românul fî silit să-și îngrope copila fără preot și afară de cimiter. A doua zi însă a sosit un preot trimis de comunitatea din Bitolia cu o recomandăție din partea guvernatorului. Cadavrul a fost desgropat și înmormîntat cu mare pompă în cimitirul din Veles, cu toate protestele neputincioase ale arhierului grec.

## America în contra Turciei.

Un serios conflict amenință să izbucnescă între Turcia și America. Cauzele lui sunt de dată mai veche. America a pretins adevă de la Turcia, ca acesta să-i dea voie a crea în capitala ei o *mare ambasadă* în loc de *legațiunea* ce există astăđi, ér Pórta să facă asemenea la Washington. Această înălțare de rang ar aduce cu sine însemnate înoriri: supușii din Turcia ai Statelor-Unite ar primi aceleași drepturi de cari se împărtășesc supușii puterilor signatate din Paris, — ceea ce nu poate fi în interesul Turciei.

Afară de acesta America mai pretinde, ca pentru averile Americanilor pustiite cu ocaziunea turburărilor armenesci din vilăetele Van, Erzerum și Maumuret-el-Assis, Pórta să plătescă despăgubiri.

În cestiunea din urmă Pórta mai ușor s'ar pute înțelege cu guvernul din Washington. Mai dificilă însă este înțelegerea în afacerea creării ambasadelor de cari făcurăm amintire. Sultanul a refuzat pretensiunea Americi de a schimba în mare ambasadă legațiunea din Washington

## FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

(3)

### Dilele de la Putna.

— Impresiuni și reflexiuni. —

III.

Pregătirea serbărilor centenare a fost încredințată unui mare comitet local în frunte cu baronul Eudoxiu Hormuzachi, comitet augmentat cu numeroși membrii din provincie. Comitetul acesta a avut fără îndoială o grea problemă de rezolvat, ivindu-se multe și diferite piedeci și fiind chiar témă, ca această serbare să nu fie cum-va conturbată de acei, cari fie din considerațiuni personale, fie din considerațiuni politice căutau să pună bețe în rôte și să mistifice caracterul acestei serbări eminentemente naționale.

O grea poziție a avut comitetul arangiator al festivităților în deosebi față de agitațiunile conducătorilor partidului rutean-tînér, cari voiau cu ori-ce preț, să imprimă acestei serbări un caracter rutén. Interesantă și semnificativă este în pri-

vința această vocea diarului rutén tînér „Bukowena“, care în préjma serbării scria următoarele:

„Serbarea comemorativă a acestui erou este o serbare a întregii Bucovine, căci un mai mare erou decă Ștefan n'a eșit din această țără. Vremile domniei sale ne sunt și nouă scumpe. Amintim aici numai, că pe atunc ajunge puterea și desvoltarea elementului rutén un grad atât de mare, încât dominațiunea moldovénă primise un caracter curat rutén (!), care a durat secole de-arîndul până în secolul al XVII-lea. Limba la curtea din Suceva era cea ruténă, limba noastră era limba oficiösă și limba de comunicațiune a păturilor mai înalte ale poporului. . . durere însă, că clică boerescă, în frunte cu mitropolitul nostru, au pus sechestru pe Ștefan-cel-Mare; ei vréu anume să facă din acest jubileu o serbare șovinistă românescă“ etc.

Pe aceeași córdă cântau și unele din diarele germane-evreesci din Cernăuți, usându-se de ocaziunea bine-venită, de a da în mitropolitul Dr. Repta și în boerimea românescă a țării.

Inepțiile aceste, cu cari au debutat în préjma serbărilor cele 2—3 diare, n'au fost băgate în sémă și n'au fost în stare să influințeze caracterul acestei serbări, care de la început până la sfîșit a rămas aceea ce trebuia să fie, o prăsnuire națională românescă.

O impresiune cât se poate de bună a făcut pretutindeni atitudinea guvernului Bucovinei, care, cunoscînd izvorul adevărat al acestor încercări turbulente, nu s'a lăsat influințat, cu atât mai puțin terorisat, și s'a prezentat ast-fel la această serbare comemorativă, cum trebuia să se prezente un guvern, care scie aprecia sentimentele de recunoscință ale populațiunei băștinașe române față de un erou al său, față de acel mare Principe moldovean, care a lăsat în acest colț de pămînt, astăđi aflător sub dominațiunea habsburgică, atâtea monumente mărețe și neperitóre, cum nu se mai găsesc alt-unde.

Vorbirea guvernului țării rostită la banchet, purtarea dînsului față de numeroșii óspeți sosiți din toate părțile locuite de Români, cât și accentele calde

și pline de iubire, cari transpirau din telegrama Maj. Sale trimisă drept răspuns la telegrama omagială, au fost cel mai potrivit răspuns la adresa acelora, cari doriau atât de mult să pescuiescă în turbure și să făurescă o armă detestabilă contra persónelor, cari s'au pus în fruntea acestei serbări comemorative.

O frumoasă răsplată și poate cea mai multumitóre și tot-odată mișcátóre recompensă pentru multele atacuri și suspiciónări, li-s'a dat conducătorilor acestei serbări prin afluența atât de numărösă a elementului românesc în jurul mormîntului lui Ștefan. A vedea în loc de vre-o 6000 de Români, — cât s'a așteptat de comitetul arangiator — peste 20,000 de Români întruniți la un loc este — cred — o satisfacțiune atât de mare, care te face să treci la ordinea zilei peste acei, cari conduși de micile lor patimi, căutau să tragă la îndoială sentimentele și curățenia gândului, ér decursul imposant al serbării a pus capăt cu o putere magică tuturor frămîntărilor și opintirilor, de a conturba acest mare prasnio.

În sufletul fie-cărui pelerin au lăsat





**Cursul la bursa din Viena.**

Din 9 August n. 1904.

Renta ung. de aur 4%	119.05
Renta de corone ung. 4%	97.10
Impr. oil. fer. ung. in aur 3 1/2%	88.95
Impr. oil. fer. ung. in argint 4%	97.65
Bonuri rurale croate-slavone	98.50
Impr. ung. cu premii	206.—
Losuri pentru reg. Tisei si Seghedin	161.50
Renta de hartie austr.	99.25
Renta de argint austr.	99.25
Renta de aur austr.	119.25
Rente de corone austr. 4%	99.30
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	91.10
Losuri din 1860.	153.10
Actii de ale Banței austro-ungară.	16.11
Actii de ale Banței ung. de credit.	753.50
Actii de ale Banței austr. de credit	641.50
Napoleoniori	19.03
Marcă imperială germane.	117.22
London vista.	239.87
Paris vista.	95.02
Note italiene	95.10

**Cursul pieței Brașov.**

Din 9 August n. 1904.

Banote rom. Cump.	18.95	Vend.	26.19
Argint român.	18.80	"	18.92
Napoleoniori.	19.04	"	19.10
Galbeni	11.20	"	11.30

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauga pe lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru recomandatie.)

**Cărți de rugăciuni și predici.**

**Cuvântări bisericesti** scrise de Ioan Papiu Tom. III Prețul 3 cor., plus 20 b. porto.

**Cuvântări bisericesti** de Ioan Papiu: tomul III cuprinde cuvântări bisericesti acomodate pentru orice timp; și pentru toate sărbătorile de peste an. Pe lângă predici, se mai află în text câte-o instructivă notiță istorică privitoare la însemnătatea diferitelor sărbători. Fiș-care tom separat costă 3 cor. (plus 10 b. porto).

**Predici pentru Duminecile de peste an**, compuse după catechismul lui Decharbe, de V. Christ. Conține predici dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameșului. Prețul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

**Cuvântări bisericesti** pre sărbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preț. 3 cor. (pl. 30 b. porto.)

**„Cartea Durerii“** de Emil Bougaud, tradusă din originalul francez de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișoara 1895. O cartică de mângăiere sufletescă, care costă legată 3 corone (plus 10 bani porto).

**„Cuvântări bisericesti de Massillon“** traduse din originalul francez de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare. — Deja la 1898 a apărut în Oradea-mare cartea cu titlul de mai sus care cuprinde 17 predici de ale vestitului orator eclesiastic francez. Predicile sunt împărțite de traducător după anul bisericesc răsăriten, și fie-care este pusă la acea Duminecă sau sărbătoare, cu a cărei evanghelie se potrivește predica. Un volum elegant de preste 400 pagini în 8° cu portretul lui Massillon. — Traducerea se distinge printr-un limbaj ales. — Prețul 5 corone (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

**Cuvântări funebre și iertăciuni** din autori renumiți, prelucrate de Titu Budu. Tom. II. preț. 2 cor. (plus 20 b. porto.)

**Cărți pentru comercianți și funcționari de bancă:**

**Introducere în contabilitate și contabilitatea împartidă simplă**, de I. C. Panțu. O carte bună pentru a învăța cu ușurință contabilitatea. Pagini I—VIII + 213. Prețul 2 cor. (+ 20 b. p.)

**„Curs complet de corespondența comercială“** de I. C. Panțu. Conține modele de circulare, scrisori de informațiune, recomandățiune și acreditive; scrisori în comerțul cu mărfuri, comisiune și expedițiune; cestiuni cambiale, afaceri cu efecte, monede, cupoane etc. Prețul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

**Al doilea capitol din contabilitatea dublă**, de I. C. Panțu. Acestă broșură conține: afacerile de credit cambial și afacerile de bancă. Prețul broș. 2 corone (+ 10 bani porto).

Nr. 12557—1904.

**PUBLICAȚIUNE.**

Pentru a se da în antreprisă construirea unui nou drum comunal în dosul Curmăturii spre terenul isvórelor în lungime de 2455.5 metri curenți pe o lățime de 5 metri, cu suma proiectată de oficiul inginerilor orășenesci în mărime de 9999 cor. 35 fil.

Se va ține licitațiune minuendă la 22 August 1904, 10 ore a. m. în localitățile magistratului orășenesc, despărțământul IV.

Amatorii au a-și presenta ofertele timbrate cu 1 coronă, proveđute cu 5% din suma ce vor oferi-o (fie în libele de depuneri dela cassa de păstrare brașovenă, dela „Albina“ său dela „Banca națională“ societate pe acții, fie în hirtii de valde de a le statului său hirtii hipotecare de a le institutului fonciar) până la ora sus menționată a licitațiunii la șeful despărțământului al IV D-nul senator Oscar Alesius, cu atât mai tare, că oferte intrate mai târziu la nici un cas nu vor fi luate în considerare.

In ofert se se arete acurat atât cu cifre, cât și cu cuvinte suma, care oferentul are de cuget a o scăde din preț; nici oferte ulterioare, nici ulterioare explicări său întregiri la ofertele făcute nu se vor lua în considerare.

Din suma prețului muncit se va responde întreprinorului în a. 1904 până la 4000 corone amésurat lucrului prestat; restul din suma muncită i se va numera în luna lui Ianuarie 1905, tot-deuna la cassa orășenescă din loc, pe basa de cuitanțe timbrate după scala tarifei de timbre.

Celelalte conditiuni ale ofertului, precum și dimensiunile și materiale cuprinse în preliminarile de spese ale acestui drum, asemenea proiectele constatătoare din 11 planuri de situațiune — toate aceste se află depuse în expeditul magistratului, unde stau la dispozițiunea fiecărui ofertant și de unde i-și pot lua fie-care ofertant informațiunile necesare până la ziua de licitație; de aceea se și cere, ca fie-care ofertant în ofertul său se declare apriat că cunósce aceste condițiuni, precum și preliminarile de spese și proiectele drumului de făcut și că se supune acelora în întreg cuprinsul lor și fără nici o obiecțiune.

Brassó, în 3 August 1904.

1—2.1445. Magistratul orășenesc.

**Amatorilor de vinuri de Specialitate.**

Atragem atențiunea asupra următoarelor soiuri de vin din

**Pivnița Eszterházy,**

și cu deosebire:

1. **Tămăioasă** din Wurmloch litru 56 cr. calitate escelentă de vin de Ardeal cu buchet minunat.
2. **Bakator** I-a, litru 60 cr.
3. **Auslese** litru 70 cr.
4. **Sauvignon** litru I fl. (calitate rară).
5. **Méneser** vin negru ltr. 70 cr. din 1901, dela cea mai bună poziție de vii, așa de bun ca și vinul de Bordeaux.
6. **Ausbruch** litru I fl. 20 cr. (recunoscut ca calitate bună).

Vinurile aceste se vënd tot cu prețul acela și în butelii ajustate, și se pot număra, cu totă ieftinătatea lor, în rândul vinurilor celor mai bune ce se pot oferi la un prând fin.

1—2.1443. Wilhelm Kopony.

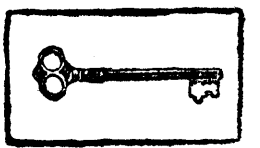
**Săpun SCHICHT.**

MARCA:

Cerbu séu Cheia



Săpunul cel mai bun și cu spor



și prin urmare și cel mai ieftin.

Nu conține ingrediente străine vătătoare.

**Se capătă pretutindenă**

La cumpărare se se observe, ca pe fie care bucată de săpun se fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

9—00.(725)

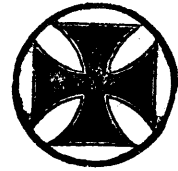
**Cruce séu stea dublă electro-magnetică**

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și invioreză



pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă bo-

se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, țiuțuri de ureche, bătaie de inimă, sgărçiri de inimă, asmă, auțul greu, sgărçiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receață la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prefuesc cu nuțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate Acel pacient. care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimita banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Olasul-Volta“ atât in Germania cât și in Austro-Ungaris a fost ofici-s oprit, fiind nefolositor. pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucii male electro-magnetice o recomandă indeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.

Prețul aparatului mic e 4 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

folosibil la copiii și femeii de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țără și streinătate etc.

**MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A / E. colțul strada Kálmán.**

**Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.**

Valabil din 1 Mai st. n. 1904.

**Plecarea trenurilor din Brașov.**

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-32 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8-13 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 5-14 m. dim.
- III. Trenul mixt la órele 11-35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra. (\* Circulă numai până in Predeal)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5.25 min. dim.\*
- II. Trenul mixt la ora 8-45 min. a. m.\* (\* au legătură până la Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul de per. la ora 2-50 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Brașov la Zérnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 3-14 min. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 9.47 m. séra.
- IV. Trenul mixt la ora 6-14 m. dim. (Nu mai dela Iunie Dumineca și in sărbători).

**Sosirea trenurilor in Brașov:**

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 5-07 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 7-50 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9-27 min. séra.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Trenul accel. la ora 2.18 min. p. m.
- II. Trenul mixt. la ora 9-18 min. séra.
- III. Trenul pers., la ora 4-55 m. p. m.
- IV. Tren. de pers. la ora 7-41 min. dim. (care circulă numai dela Predeal).
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m. séra.

Dela Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov

- I. Trenul de persoane la óre 8.25 m. dim. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la ora 1-59 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Gyimes).
- III. Trenul mixt, la ora 6-10 m. séra. (\* )
- IV. Tren de pers. la órele 10.01 m. séra. (\* ) (\* au legătură dela Tușnad.)

Dela Zérnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la ora 7-02 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 7-43 séra.

**A V I S.**

Prenumeratiunile la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face și re-inoi ori și când la 1-ma și 15 a fie-cărei luni.

Domnii abonenți se binevoiască a arăta in deosebi, când voiesc ca espedarea se li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonéză din nou se binevoiască a scrie adresa lămurit și se arete și posta ultimă. Administrat. „Gaz. Trans.“